

Dat met Leo

Over het boek

Auteur: Stefan Boonen

Illustrator: Melvin

Uitgeverij: De Eenhoorn

Jaar van uitgave: 2020

Over de makers

De Belgische **Stefan Boonen** (1967) woont en werkt in Leuven. Na dertien stielen (o.a., houthakker, opvoeder en zorro!), en mogelijk twaalf ongelukken, verscheen zijn eerste boek in 2000. Intussen heeft hij meer dan 80 titels op zijn naam. Sommige daarvan zijn bekroond, in een theaterstuk omgezet of verfilmd. Het liefste zou Stefan liefdesbrieven schrijven, maar, zoals hij zelf zegt, blijkt vaak valt er meer geld te verdienen met kinderboeken. Voor vele van zijn boeken werkt hij samen met illustratoren. Voor “Dat met Leo” is dat met Melvin, met wie hij eerder ook “Hier waakt oma” schreef dat genomineerd was in 2015–2016 voor de Kinderjury en “Mammoet”, genomineerd in 2017–2018.

Melvin, geboren als Wout Schildermans (1980), is een Vlaamse illustrator. Hij illustreert niet alleen kinderboeken en boeken voor jongvolwassenen, maar tekent ook in het wild en op locatie en hij maakt animatiefilmpjes, samen met andere creatievelingen.

1. VERHAAL

1.1 Bijzondere en minder bijzondere plaatsen

Eén van de pijlers waarop verhalen gebouwd worden is ruimte. Een boek creëert plaatsen in het hoofd van de lezer waar de personages hun avonturen beleven. Die plaatsen kunnen maar hoeven niet echt te zijn. In de wereld van een verhaal kan alles.

- Welke verschillende plaatsen komen er voor in het verhaal? (huis van Leo, school, park, winkel waar ze alles hebben, de 89ste verdieping, het allerpiepkleinste café ter wereld).
- Kunnen de juryleden ze plaatsen in de categorieën ‘echt’/‘niet echt’ onderverdelen? Schrijf ze eventueel op stukken papier en hang ze op in twee (of drie voor de onbesliste categorie) kolommen.
- Wat maakt dat ze een bepaalde plaats in deze of gene categorie onderbrengen?
- Hoe ervaart Leo deze ruimtes? Maakt hij een onderscheid?
- Hebben de juryleden een favoriete plek in het boek die ze graag in hun leven zouden willen?
- Zijn er andere plaatsen die in dit verhaal hadden gepast?

1.2 Een bijzonder vogeltje

Doorheen het verhaal spelen vogels een speciale rol. Ze komen op verschillende plaatsen ter sprake, zowel als echte dieren (bijv. de gevallen merel op p.80) als als beeld voor het verdriet dat Leo voelt (p.62: “In zijn buik beweegt de donkere vogel. Het beest drukte tegen zijn ribben, sneed hem de adem af.”).

- Kunnen de juryleden enkele passages aanhalen waarin vogels voorkomen? (p.23: merel en boterham, p.62 en 83: verdriet als vogel, p.77: papa hield van vogels, p.80–85: merelverhaal en zeeverhaal)

- En als ze op de tekeningen letten? (p.7, 12, 15, 22, 23, 26, 35, 39, 56, 72, 80–85, 96)
- Waarom doen er zoveel vogels mee in het verhaal volgens de juryleden?
- Zijn alle vogels zomaar vogels? (voorstelling verdriet, voorstelling papa)
- Wat vonden de juryleden van de zin op p.62 (zie hierboven)? Snapten ze de vergelijking?
- Kunnen ze nog andere vergelijkingen met dieren bedenken voor verdriet? En voor andere emoties?

1.3 Uitermate

Niet alleen vogels vormen een rode draad doorheen het boek, maar ook het woord 'uitermate.'

Ga met de juryleden naar pagina 14 voor de eerste verschijning ervan.

- Kenden de juryleden het woord?
- Wat vonden ze van Leo's toelichting?
- Waarom wordt er zoveel uitleg gegeven bij een ogenschijnlijk banaal woord? (het brengt de aandacht op papa, die later heel belangrijk wordt; het benadrukt de relatie tussen Leo en zijn vader; het woord zelf keert ook geregeld terug in het verhaal)
- Kunnen de juryleden andere fragmenten uit het verhaal noemen of zoeken waar het woord ook gebruikt wordt? (p.54: na bezoek aan de winkel met alles 'uitermate [gezocht en gevonden]', p.65: bij confrontatie met mevrouw Proet 'uitermate jammer', p.74: in café 'uitermate merkwaardig', p.85: de zeekoet 'uitermate dwaas beest', p.99: bij afscheid van Max 'uitermate [een genoegens]')
- Wat hebben al deze fragmenten gemeen? (drukken een emotie of oordeel uit, papa speelt vaak een rol in het fragment)

1.4 Illustraties in kleur

De illustraties zijn in kleur. Dit kleurenpalet verschilt van de eerdere samenwerkingen tussen Boonen en Melvin waar gekozen is voor een beperkter palet (bijv. in "Hier waakt oma" en "Mammoet" overheersen zwart/grijs en rood/oranje tonen – breng een exemplaar mee ter vergelijking).

- Spreken de kleurenillustraties de juryleden aan?
- Zou het verhaal anders zijn als Melvin zwart/wit had gekozen, bijvoorbeeld?
- Waarom denken de juryleden dat dit boek wel in kleur is gemaakt?
- Hoe zouden ze de kleuren omschrijven? (eerder flets dan flitsend)
- Kunnen ze iets meer vertellen over de illustratietechniek? Welk materiaal is gebruikt? Hoe zouden ze de illustraties omschrijven? (waterig, onscherp, blauwig, mogelijk referenties naar verdriet; geen onderscheid tussen echt en verzonnen alsof alles door elkaar loopt of één realiteit vormt voor Leo)
- Er is één pagina die afwijkt van zowel het kleurgebruik als de tekenstijl. Welke pagina is dit? (p.61 waar Leo over de dood van zijn papa vertelt)
- Waarom denken de juryleden dat deze pagina anders is? (het is Leo's tekening, niet die van Melvin – zie de handtekening; het is een belangrijk moment omdat het Leo's leven verandert en voor de lezer omdat die eindelijk deze informatie krijgt; het moment heeft nog niet echt een plaatsje in Leo's leven en daarom verschilt het vormelijk...)

2. VERWERKING

2.1 Weg, vergeten, dood (thema)

Het boek speelt met het thema 'weg' op verschillende manieren.

- Kunnen de juryleden enkele voorbeelden opsommen? Wie of wat is er weg? (Leo is weg, papa is weg, de dakloze Max is weg, Leo gaat weg van school, zijn gewone leven is weg)
- Zien ze een verschil tussen deze voorbeelden? Is bijv. Leo op dezelfde manier weg dan papa of Max?
- Hoe zouden de juryleden het weg zijn van Leo omschrijven? (sommige personages zien hem maar herkennen hem niet, bijv. p.11 de juf; andere lijken hem zelfs niet te zien, bijv. de hond op p.9 of Rammon en zijn mama op p.13)
- Waarom is Leo plots weg? (omdat hij zichzelf kwijt is, zie p.21, omdat zijn moeder rouwt, omdat hij zelf rouwt)

Het duurt een tijdje voor de overleden vader van Leo ter sprake komt. Hints zijn te vinden op p.29 (de geur van papa met vraagteken?), p.41 (de pet in de tuin bij oma en opa), p.46 (papa zou de winkel leuk gevonden hebben), p.51 (ongeluk gemeld aan deur), p.57 (ik wil papa terug) en uitgebreid op pp.60-62,68-69 en 80-83.

- Hoe vulden de juryleden het weg zijn van Leo aanvankelijk in?
- Had het betekenis voor hen of was het eerder een raar, onverklaarbaar gegeven of een soort dagdroom van Leo?
- Was het moment dat Leo's vader ter sprake komt een eye-opener of veranderde dat weinig aan hun interpretatie van het verhaal?
- Hoe gaan de personages om met de dood van Leo's vader?
- Vinden de juryleden dat de dood belangrijk is in dit boek of niet?

2.2 Troost (thema)

Eén van de meest wonderlijke scènes in het boek speelt zich af in het allerpiepkleinste café achter een groen deurtje (p.73 e.v.). Daar hebben Leo en Max een taartonderonsje.

- Wat vonden de juryleden van deze scène?
- Wat is er raar/bijzonder? (de plaats waar het zich afspeelt, dat de taart jou kiest, dat je moet zeggen hoe je je voelt in plaats van een taart te kiezen)
- Wat vindt Leo van de plaats en de taart? (aanvankelijk raar maar dan best leuk, hij wil iedereen uitnodigen p.89)
- Troost de taart hem? Hoe? (ja, door herinneringen op te wekken via smaak, kleur en associaties, pp.78-86)
- Het boek kiest ervoor troost te introduceren via een taart met de juiste ingrediënten, maar er zijn ook andere manieren waarop er getroost wordt in het boek. Kunnen de juryleden voorbeelden aanhalen? (het hele verhaal als troost voor Leo, mama die Leo plots weer een briefje heeft geschreven aan het einde van het verhaal, de spullen in de winkel met alles, Max die Leo vergezelt in zijn zoektocht)

Opdracht

MOGELIJK MATERIAAL

- potloden
- papier
- gekleurd papier of oude tijdschriften
- lijm
- ronde dozen van bijv. koekjes, smeerkaas...
- een echte taart of ronde cake en dingen om te versieren (verschillende stukjes fruit, slagroom, hagelslag, discobolletjes, noten, rozijnen...)

Laat de juryleden zelf een troosttaart maken. Welke ingrediënten kiezen ze? Waarvoor dienen die? Je kan deze opdracht individueel doen en enkele vrijwilligers hun taart laten voorstellen of in groep en iedereen een ingrediënt laten toevoegen voor een supergroepstroosttaart. De taart kan getekend, geknutseld of echt gebakken worden, naargelang de tijd en mogelijkheden op het moment, online of offline.

2.3 Link met Vrijdag

Ook in het boek "Vrijdag kom ik weer thuis" heeft het hoofdpersonage een overleden vader.

- Hoe wordt daar het 'weg zijn' opgevat? (Leo is zelf weg versus Esi zoekt een man om de lege plek op te vullen)
- Zien de juryleden gelijkenissen en verschillen tussen de twee boeken? (bijv. kleurgebruik of de rol van plaats)

Leuk weetje: Boonen en Melvin hebben ook het boekje "Max Halters: Stuntboek" (De Eenhoorn, 2020) uitgebracht in 2020 voor zeven-plussers. Daarin worden de stunts van Max Halters, de jonge versie, beschreven.

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.